

Bruseljska kriza

Objavljamo prispevek Roberta Stephensa, diplomatskega urednika Observerja, ki ga je napisal za France Observerja. Zanimivo so stališča o tem, kaj misli v Angliji o antibruseljski ofenzivi generala de Gaulle in pogajanj v Bruslju in kako gledajo v prihodnost. Robert Stephenson sodi v krog najbolj obveščenih in prodornih publicistov.

Odlučni veto generala de Gaulle proti vstopu Velike Britanije v evropsko tržno skupnost je zbudil sedemdeset močne reakcije pri britanskem javnem mnenju. Vendar je malo angleških državljanov posnemalo gesto tistih treh mladih garajstov, ki so v nekakšno povračilo pustili svoje zastopstvo za Renaultove tovornjake, ali domoljubov, ki so brez obotavljanja nehali piti francosko vino. Pač pa tisk in politični komentatorji niso prikrivali svoje zgrebenosti. Priponitni je sicer treba, da je s tem misljena samo politika generala de Gaulle in da celo pri najhujšem občinstvu ni čutili niti sledu o kakšnem grobem sovražnosti do Francozov. Britanska vlada se je znašla v položaju, ki lahko močno ogroža njeno možnost pri volitvah, vendar je ostala povsem hladnokrvna. Kot vasi, ki poznajo položaj, predsednik de Gaulle priznava, da tu ne gre za angleško-francosko krizo, temveč za evropsko krizo, za konfrontacijo med dvema diplomatskima - vojaškima strategijama, od katere je odvisna sleherni zahodna zveza in njeni odnosi do Vzhoda.

CUDEN POLOZAJ

Angleži niso prezili, kako čuden je ta položaj. Ugotavljajo, da jih je general de Gaulle zavrgel, ker po njegovem mnenju se niso dovolj evropsko. Prepričani pa so, da se je de Gaulle postavil na to stališče prav zato, ker je Anglija postopoma postajala bolj evropska kot on in hitreje, kot je bil pričakoval. Z ene strani so se v Bruslju tehnična nasprotja približevala razrešitvi. Z druge strani se je britanska politika izrekla za nassauski sporazum, to se pravi za idejo o atlantski atomski sili, tudi če bi pri tem utegnili izgubiti resnično atomsko neodvisnost; ali se mar ni s tem približala obrambni politiki, ki jo vodi večina evropskih članice Severnega Atlantskega pakta in posebno Nemčija? Res je namreč, da je general de Gaulle terjati, naj Velika Britanija dokáže svoj evropski značaj s tem, da zavzame zunanjo politiko in vojaški sistem, ki jo odobrava vse druge članice Skupnega trga. De Gaulle zahteva, naj Velika Britanija sprejme zunanjo politiko in obrambni sistem, ki ju zavrača vsa zahodna Evropa razen Francije, in celo v Franciji mnenje o tem se zdalec ni soglasno.

Tako v Londonu kot v Parizu so veliko govorili o tistih razvpitih posebnih zvezah, ki naj bi jih Velika Britanija imela z Združenimi državami. Čudno pa je to: v Londonu sodbijo, da general de Gaulle svoja stališča ni zavzel zaradi posebne pomoči, ki jo Angleži dobivajo od Američanov, temveč zato ker je moral Velika Britanija opustiti svojo položaj neodvisne atomske sile in sprejeti morebitno stopitev svojega atomskega orožja z orožjem atlantske sile. Idejo o tej atlantski sili, ki je bistvena sestavina nassauskega sporazuma, pa so zdaj sprejeli vse države, ki so povezane s Francijo v Skupnem trgu. Prav tisti trenutek, ko je bila sklenjena francosko-nemška pogodba, ki napoveduje tesno sodelovanje teh dveh držav na področju zunanje politike in obrambe, je Nemčija privolila, da bo vzdrževala z Združenimi državami vojaške odnose, podobne tistim, ki po mnenju generala de Gaulle ne dovoljujejo, da bi šteli Veliko Britanijo za evropsko deželo, in upravičujejo, da jo druge države zavrnejo na anglosaško območje, dokler se ne bo začela bolj vesti. Vsekakor odločitve Nemčije, da se pridruži večstranski atomski sili, ni nič presenetljiva, če vemo, da je idejo za tako silo bolj ali manj dal Bonn.

MACMILLANOVA IGRA

Prav tako lahko rečemo, da stališče generala de Gaulle ni posebno presenetljivo angleške vlade in javnega mnenja. Za vse opazovalce, ki so bili sledili razvoju generala de Gaulle, je bilo očito, da mu bo vedno ljubša Evropa, iz katere bo Velika Britanija izključena. Britanska vlada pa je upala, da bo de Gaulle naposled moral spoznati, kako postaja njegova politika vedno bolj nerealna: če bo Anglija pravilno manevrirala, je mislil London, bo moral de Gaulle tvegati razpad evropske zveze. Macmillan ni pričakoval, da se bo de Gaulle tako odkrito spriznjal s tem tveganjem, in se je bolj bal, da bo med bruseljskimi pogajanjmi vsakdo skušal zvaliti drugega odgovornost za razpad. Macmillan se je hotel po vsej sili ogniti odgovornosti za tak razpad, zato je menil, da se bo de Gaulle generala de Gaulle prisilili k drugemu stališču, če se mu posreči jasno dokazati Senatorji, da obstaja ena sama resna ovira za sporazum: generalova osebnostna volja. Vendar bi Macmillan ne bil mogel čakati v neskončnosti: trajna negotovost je povzročila slabšanje gospodarskega položaja v Angliji in ogrožila

politični položaj konservativne stranke.

Začasna oslabeitev laburistične stranke ob nepričakovani smrti Hugh Gaitskella je resda dala Macmillanu vladi kratek oddih, če pa leta ne bo zmožna poživiti zastajajočega gospodarstva in zmanjšati brezposelnosti, ki sta novotno naraščala, ima laburistična stranka tudi brez Gaitskella vse možnosti, da zmaga pri prihodnjih volitvah.

Macmillan si je veliko obetal od vstopa Velike Britanije v Skupni trg: to naj bi poživilo gospodarstvo in dalo konservativni stranki nov polet. Misli je predstaviti konservativne kot pionirje velike mednarodne priprave in ustvarjanja nove moderne družbe z razširjenimi razgledi. To bi po mnenju ministrke za predmetno izobrazbo neprijetno podobno imperialistične konservativne stranke, za katero je bil pročen dekolonizacije posebnosti. Macmillan je hotel laburistom prepustiti nevhvalno vlogo budnega varuha Commonwealtha, sestavljenega iz zelo različnih, povečini zelo revnih narodov, v katerem so gospodarske prednosti vse bolj dvomljive in politične ideje vedno bolj sumljive.

KAKO SE BO RAZVILA KRIZA?

In sedaj? Nihče, ne v Londonu ne v Washingtonu ne v Bonnu, ne ve, kako se bo razvila ta kriza. V zvezi s tem navajajo položaj, ki je nastal 1954, ko je francoska narodna skupščina zavrgla načrt za skupno obrambo. Britanska vlada nima namena ustvarjati nove mednarodne gospodarske skupnosti s Commonwealthom, z Združenimi državami ali z evropsko cono svobodne izmenjave, temveč hoče nadalje sodelovati z drugimi državami te cone, medtem ko bo prisiljena potegovati se za začasne sporazume s Skupnim trgov. Vsekakor ne bo sprejela ideje, naj bi se povezala s tem organizmom, in bo vztrajala na hitevala, naj jo sprejmejo v skupnost kot pravo članico.

V resnici je mogoče najti rešitev iz te krize samo na političnem področju. S soglasjem predsednika Macmillana in velikega delca evropskega javnega mnenja je prezident Kennedy predložil neki načini, da se obvaruje evropske enotnosti in ohrani atlantska zveza ter termojedrska strategija. General de Gaulle je pa predlog zavrgel, ni pa pokazal nobene določne možnosti, da bi se nadomestil s čim drugim, temveč je dal razumeti, da misli na Evropo, ki bi se mogla, ko bi prišel jas za to, razglasiti za neodvisno od Združenih držav in se pogajati za mir z Vzhodom.

Atomska neodvisnost in kljubovanje Združenim državam — o tem sanjajo mnogi britanski konservativci. Med laburisti obstaja manjšina nevtalstov, privrženecv spominjenih, vendar sodbijo, da bi se morala taka politika opirati na ameriško-ruski sporazum in imeti poročilo teh dveh velikih sil. Pravzaprav ni kol niso jemali zares idejo o evropski atomski sili.

De Gaulleova vizija ni prepričljiva. Za večino Angležev, naj bodo konservativni ali laburisti, mora vsaka realistična politika priznati ne samo prednosti evropske enotnosti, temveč tudi nujnost zveze z ZDA in mirnega sožitja z Moskvijo, posebno na atomskem področju.

R. S.

MRAZ ŠE NI PONEHAL

Včeraj zjutraj v Pragi in Varšavi še vedno sibirski temperature

Epidemija influence v Parizu in številna prometna nesrečo - Balcsko morje zamrznjeno - Minus 18 stopinj na Južnem Tirolskem

STOCKHOLM, 25. — Zaradi novega mrzlega vala je Baltsko morje spet v ledenem oklepu. V ožini med Dansko in Švedsko je led debel skoraj en meter, tako da je 70 ladjam onemogočena ploveda.

PARIZ, 25. — Včeraj so v Franciji zabeležili izredno nizke temperature, ki so dosegle minus 15 stopinj C. Večina cest — razen na Modri obali, kjer je bilo skoraj spomladansko vreme — je poledenela, tako da je bilo v soboto in nedeljo zaradi poredice nad 20 smrtnih žrtev prometnih nesreč. V Parizu pa beležijo epidemijo influence in računajo, da je na vsaki sto meščanov vsaj pet v postelji.

BEOGRAD, 25. — Nevarnost poplav ob izlivih Morave je ni populatna. Po prvih nepopolnih podatkih strokovne komisije je zadnja katastrofalna poplava v Čupriji onesposobila za stanovanja nad 400 stanovalskih poslopj, od katerih je 18 popolnoma porušenih. 56 tako poškodovanih, v njih bomo morali porušiti, medtem ko bo treba ostalih 350 hiš temeljito popraviti, da bodo lahko spet sprejele stanovalce.

V nekaterih krajih Srbije in Bosne je snežilo in temperatura je padla. V Beogradu so danes zjutraj zabeležili minus 9 stopinj C.

BOCEN, 25. — Vreme se je zjasnilo, zaradi česar je temperatura na vsem področju Južne Tirolske močno padla. Tako so v obsejnih področjih zabeležili do minus 18

VRSTA HUDIH NESREČ NA MORJU

Na Šeldi trčili petrolejski ladji: 25.000 kv. m morja v ognjenih zubljih

Nič se ne ve o usodi Tržačana, ki je bil na panamski ladji prvi oficir - 21 mrtvih pri potopitvi grške ladje «Aegli»

HAAG, 25. — Danes popoldne sta na reki Šeldi, ki povezuje Antwerpen s Severnim morjem, trčili angleška petrolejska ladja «Abades» s petrolejsko ladjo «Miraflores», ki plove pod panamsko zastavo. Angleška ladja je bila namenjena proti Severnemu morju, panamska ladja pa proti Antwerpnu. Ob trčenju sta se obe ladji hudo poškodovali in je na njih nastal požar, ki se je začel širiti z veliko naglico. Petrolej se je začel zlivati v morje, ki je gorelo na površini 25.000 kv. m, medtem ko so plameni ponekod dosegli 50 metrov višine.

Medtem ko so se mornarji z «Abades» vsi rešili, pa pogrešajo nekaj moških, ki so bili na petrolejski ladji «Miraflores». Posadko so sestavljali izključno italijanski mornarji, poleg njih pa sta bila na ladji še dva belgijska pilota, ki sta vodila ladjo po kanalu. Po pripovedovanju enega izmed pilotov, se je nesreča zgodila zaradi tega, ker je neznani vodni tok spravil ladjo iz njene smeri in vsi na njej so bili, da bi jo spravili na določeno progo, so bili zaman. Zaradi tega se je en pilot še pred trčenjem vrgel v morje, medtem ko je drugi ostal na ladji.

Okoli 22. ure je uspelo gasilec pogasiti požar na obeh ladjah. 19

mož posadke z «Abades» so prebrljali v Hansweert, medtem ko so z «Miraflores» rešili do sedaj 32 oseb. 28 mornarjev je rešenih, trije so ranjeni, eden pa je mrtel, medtem ko se ne ve, kakšna usoda je doletela pet članov posadke.

Na ladji «Miraflores» je bil prvi oficir Raoul Russian iz Trsta, vendar v času ko poročamo, ni o njem še nobene vesti.

ATENE, 25. — V noči od nedelje na ponedeljek se je v Egejskem morju potopila grška tovorna ladja «Aegli», ki je bila natočena z rudo. Zaradi razburkanega morja se je tovor premaknil, tako da se je ladja v izredno kratkem času prevrnila in mornarji niso imeli časa, da bi lahko spustili v morje rešilne čolne. Od 22 članov posadke se je rešil samo markonisti, vsi ostali mornarji pa so našli smrt v valovih.

TOKIO, 25. — Trajekt «Okiwa-Maru» je danes ponovi trčil v 5.345-tonsko japonsko ladjo «Richmond-Maru», in sicer 1.300 m od pristanišča Kobe. Zdi se, da je oseba, ki so bile na trajektu. Preiskava je ugotovila, da je bilo na trajektu 50 potnikov in 12 mož posadke, vendar so do sedaj rešili le 17 oseb in tri trupla. Nič ne

kaže, da bi še kdo ostal živ.

Tridentinska alpinista ponavlja smer Nemcev

TRENTO, 25. — Znana tridentinska alpinista Cesare Maestri in Claudio Baldessari sta se odločila, da bosta preplezala isto zimsko smer v severni steni Velike Cline kakor znani alpinisti iz Muenechne, toda v mnogo krajšem času. Pri tem tudi ne bosta uporabljala vseh tistih umetnih pripomočkov kot Nemci, še posebno ne vrvi za dovajanje raznih potrebščin in toplotnih pišav z vznožja stene.

V ta namen sta prespala v koči Auronzo ter sta odšla danes ob 10. uri pod steno. S seboj sta odnesla 80 kg razne opreme in živila, ki sta dva nahrbtnika, posebno vrečo za opremo, kakih 100 navadnih klinov in 10 klinov na ekspanzijo, dve spalni vreči ter močna živila.

Maestri in Baldessari se nista

za to plezanje posebno trenirala, ter sta izjavila, da bosta skušala preplezati steno brez umetnih sredstev. Do večera sta preplezala okrog 200 metrov in bosta prespala prvo noč v steni v zelo hudem mrazu, saj znaša temperatura 28 stopinj pod ničlo. V začetku sta morala plezalca premagati velike ovire, ker je stena vsa poledenela. Šele opoldne sta začela s pravim plezanjem. Vendar pa jima je plezanje v prvem delu stene olajšano, ker so v njej še klini, ki so jih pustili nemški plezalci. Plezalca računata, da bosta preplezala jutri nadaljnjih 200 metrov ter da bosta prespala v steni samo tri noči.

Deček z lovsko puško ustrelil otroka

TRAPANI, 25. — V Alcomi se je zgodila huda nesreča, ko je sedem let star Enzo Cammarata z lovsko puško ustrelil 14 mesecev staro Giuseppea Pirello. Pirello, ki je odšel s svojo hčerko na obisk k Cammaratovi. Mali Enzo se je medtem potopil očetove lovske puške in za šalo hotel proti punčki Nesreča je hotela, da je bila puška nabita in ko je deček pritisnil na petelina, je nabij zadel otroka v polno, tako da je kmalu potem umrl.

Oče malega Enza je karabinerjem izjavil, da je puško kupil že pred časom, in sicer zato, ker je zvedel, da nameravajo nekateri mladeniči ugrabit njegovo hčerko.

Odprto skladišče ukradenega blaga

BOCEN, 25. — Policija je odkrila skladišče ukradenega blaga, in sicer številne filmske kamere, fotoaparate, daljnogleda, tranzistorje in druge predmete — v skupni vrednosti kakih pet milijonov lir.

Skladišče je bilo v kleti Antonia in Giorgia Oetela v Ul. Cesare Battisti. Med ukradenim blagom so našli tudi šest srebrnih anfor, ki so bile ukradene v neki znani restavraciji blizu Merana.

Policija nadaljuje preiskavo, da bi izsledila »lastnike« skladišča in tatove, ki so v zadnjem času močno pospešili svojo dejavnost na področju Južne Tirolske.

knjige ~ gledališče ~ glasba ~ slikarstvo

Od pisma sv. Pavla so pristna samo štiri?

LONDON, 25. — Angleški strokovnjak za Biblijo rev. A. Morton je izjavil, da je analiza Novega testamenta, opravljena z elektronskim računalnim strojem pokazala, da je sv. Pavel napisal samo štiri od štirinajstih pism, ki se mu pripisujejo. Morton je opravil svoje raziskave na londonski univerzi s profesorjem Macgregorom, ki je docent za biblično eksegezo na univerzi v Glasgou. Analiza se je oslanjala na ugotovitvah, da ima vsak avtor nekatere značilne stilistične navade, koreninjene v njegovem koreninjenju, in po tem se avtor loči od katerega drugega avtorja. Omenjena dva strokovnjaka sta študirala uporabo veznika »am«. Znanstvenika sta prišla do zaključka, da sta pristni samo eno pismo Rimljanom, dve Korinčanom in eno Galatčanom. Kar zadeva pismo Filemonu, Morton in Macgregor nista mogla priti do zaključka, vendar pa pravita, da ni razlogov za dvom, da je to pismo res napisal Pavel. Morton je izjavil, da nameravata en in Macgregor preštudirati po isti metodi tudi Dejanja apostolov, da bi ugotovila, ali je avtor podal lastno verzijo ustnega izročila, ali pa je citiral iz starejših tekstov.

Teden športnega filma v Cortini d'Ampezzo

CORTINA D'AMPEZZO, 25. — Od 4. do 10. marca bo v Cortini d'Ampezzo 19. mednarodni teden športnega filma z udeležbo Italije, Avstrije, ZSSR, Finske, Francije, Holandske, Japonske, Jugoslavije, Kanade, Madžarske, Nemčije, Poljske, Romunije, Južne Afrike, Španije, Švice, Velike Britanije SZ in ZDA. V razpisniško so predstavili CONI, CSI, časnikarji, športniki in tehniki. Na začetku festivala bodo na gala predstavitvi prvič pokazali film Luisa Trenkerja »Sein bester Freunde«, v katerem nastopa Tony Sailer, Luis Trenker sam ter še številni znani plezalci. Film kaže dramatičen vzpon po steni Eigerja. — Po vsebini bodo filmi zelo različni: od zimskega športa do avtomobilizma, od vodnega smučanja do lova in od jadranja do lahke atletike in še drugih športov. Med drugim bodo na sporedu tudi filmi o zadnjem evropskem lhalokletskem premostu v Beogradu.

Andrič »Most na Drini« v iranskem prevodu

Roman »Most na Drini« Nobelovega nagradjenca Iva Andriča je izšel v Teheranu v iranski »žepne knjige«. Predavatelj je napisal strokovnjak za iransko kulturo Dejan Bodanović.

Vukotičevi filmi v Haugu

BEOGRAD, 25. — V okviru 30. obletnice filmskega akademskega kluba v Haugu bodo v prvih mesih Holandije prikazovali dosedanje filme Dušana Vukotiča. Vukotič je pred dvema letoma na 9. mednarodnem festivalu v Koppenhagenu dobil prvo nagrado za svoj film »Igra«, ki je bil tudi nominiran za Oskara. Vukotič je bil tudi član filmske akademije za filmsko umetnost v Hollywoodu. V okviru te manifestacije bodo izšli tudi njegovi filmi »Igra« in »Blikanje«, ki bodo med drugim zajele številne slike in dokumentarni material s fotografijami in Vukotičevih ustvarjalnih

Sedaj, bolj kot kdaj koli pazite, da ne napravite

NEDOPUSTNE NAPAKE

z nakupom TELEVIZORJA, RADIO APARATA, PRALNEGA STROJA, ALI DRUGE ELEKTRO GOSPODINJSKE POTREBŠČINE NE DA BI PREJ OBISKALI IN SE POSVETOVALI PRI

«Universaltecnica»

TRST, Corso Garibaldi št. 4, tel. 41234 - 90191

Jugoslovanskim kupcem pošiljamo fco. naslov

Tržaski dnevnik

Občinski svet je s pičlo večino sprejel povišanje tarif ACEGAT

Darovi in prispevki

18

